

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a tragatorului [L6.
vészutoxa], Nr 5.
Scrierile nefrancate nu se voru
priu decat numai de la coresponden-
tii regulari ai „Federationii.”
Articoliu tramisi si republished se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, comercialu si economicu.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pest'a, 1. iuniu 1871.
20. maiu

Evenimentulu celu mai importantu este occu-
parea Parisului prin truppele guvernului de Ver-
sal'a. Nu credem sè esista unu singuru omu,
care sè nu salute cu bucuria acestu evenimentu,
de care sunt legate una multime de consideratiuni,
de natura sentimentale si moralisatorie, privitorie
la sortea tragică a Franciei, si la neumanele si
barbarele fapte ale republicanilor radicali.

E una impregiurare forte importanta, că su-
primerea revolutiunii sociale s'a potutu de asta
dota realisá atât de rapede, că ci la incepstu
esisté temere, că exemplulu socialistilor pari-
siani va afilă resunetu in intrega Franci'a, si că
va erumpe una revolutiune socialistă generale,
care probabilitu s'ar fi estinsu si preste confinie
Franciei. D'in norocire inse acésta nu s'a in-
templatu, ba s'a constatatu, că elementulu social-
isticu nu e atât de potinte si compactu neci
chiaru in patri'a lui, in Franci'a, precum se poté
crede dupa antecedentie. Ocasionea erumperii fù
pentru socialistii francesi de totu seductorii, si
de siguru ei nu voru mai fi neci una-data atât
de favorisati prin reportele tierei, d'a si realisá
teoriile loru. Prin acésta incercare nesuccesa ei
s'a facutu impossibili pre tempu forte indelun-
gatu; inse, pentru că impregiurarea acésta sè
pota avé urmări salutarie pentru societate, e de
dorit, că amicii ordinei sè nu esploateze fara
precugetare matura invingerea loru, si preste totu
sè nu o maculeze prin crudelitate contr'a inimicu-
lui prosternutu la pamentu; d'in contra sè se
nesuiesca d'in tote poterile că, ce'a ce pare a fi
adeveratu, folositoriu si necesariu in doctrin'a so-
cialistica, sè realeseze pre cale legale.

Nu de inai putienă importanta e in intrega
catastrof'a francesilor si schimbarea provenita in
pusetiunea Parisului. Thiers a esprimatu unu
cuventu de insemnetate mare d'cundu: „Parisulu
éra se va supune suveranului seu, si acelu-a e
Franci'a”. In lungile intervaluri espirate, Parisulu
fù pâna acum'a la tota miscarea interna, precum
si la tota intreprinderea esterna, suveranulu
Franciei. Parisianii au esaltatu Franci'a la
resbelu contr'a prussiloru, si, dupa ce acésta
esaltatiune disparu in modu destulu de mi-
raculosu, Parisulu voî de nou sè iée initiativ'a
suverana spre regenerarea Franciei, inse prin or-
ribilulu fiasco facutu in amendoué casurile, super-
b'a capitala cadiu d'in pusetiunea sa dominitoria.
Acésta impregiurare va fi la totu casulu salutaria
pentru Franci'a, inse ea nu e suficiente pentru
regenerarea radicale a tieri. E neincungiuata
trebuintia că sè se franga pentru totu-de un'a
centralismulu, care stagneaza poterile organice ale
tieri, slabesc si demoraliseza poporulu, si care,
in fine, conduce la despotismu.

Cu supunerea si ocuparea capitalei inca nu
s'a terminatu pre deplinu nefericit'a catastrofa.
Insurectiunea parisiana e suprimata, inse va poté
erumpe una revolutiune francesa; rosii sunt in-
vinsi, dar' in loculu loru voru aparé republicanii
vîneti, bonapartistii, orleanistii si legitimistii. De
aci trebue sè se nasca fatal'a intrebare: republi-
ca sau monarcia? Inse noi, avendu incredere in ones-
titatea si patriotismulu dlui Thiers, ni place a
crede, că elu va intrebuntia tote mediulocile pen-
tru conservarea si consolidarea republicei, si acés-
ta cu atât mai vertosu, cu câtu nu esiste unu
singuru omu, care sè nu se fi convinsu, că mo-
narcia cu despotii sei a aruncatu patri'a francesa
in abisulu peritiunii.

In tempulu d'in urma primiramu scirea im-
portanta, că Itali'a se inarmeza d'in tote poterile,
si că inarmările aceste ar' privi pre Franci'a, carea
ar' insufă ingrigiri guvernului italianu cu privire
la cestiunea Romei. Se vorbesce că domnii d'in
Florenti'a ar' fi descoperit, că manifestatiunile
omagiale (?) ce sunt a se face papei cu ocasiunea
serbarii jubileului seu de 25 ani, d'in partea totu-
roru suveranilor catolici si acatolici ai Europei
(afara de Anglia), ar' fi emanate si conduse de

capulu poterii esecutive alu republicei francese,
de dlui Thiers. Guvernul italiano a luatu de-
già tote mesurile pentru intimpinarea turburări-
loru ce s'ară inscená in diu'a acésta d'in partea
aderintiloru papei, si in prim'a iuliu se va mutá
la Rom'a, unde lu va urmá representantii toturoru
poteriloru straine, afara de representantele fran-
cesu (?). Lumea crede, că aceste manifestatiuni
ale guvernului italiano sunt numai preteste, pentru
că la tempu mai favorabilu sè reclame de la
Franci'a Savoia si Nizza. Ori câtu de ostilu sè
se arete guvernul italiano facia de Franci'a, nu
credem că poporul italiano sè pota fi sedusu
a immultí ranele infipte in corpulu natiunii fran-
cese prin invasorele strainu, si acésta n'o credem
cu atâtua mai tare, cu câtu guvernul de Ver-
sal'a a dechiaratu in modu oficialu, că nu se va
amestecá neci câtu e mai putienă in afacerile in-
terne ale Italiei.

Dupa scirile d'in Vien'a, cancelariulu impe-
rialu cont. Beust a felicitatu guvernul romanu
cu privire la resultatele obtinute la alegeri prin
politica sa precauta si energica, adaugandu totu-
odata, că Ostrunguri'a se va nesu a-i dà totu
spriginiu moralu, aptu d'a intarí resultatele
aceste si d'a intimpiná pentru totu-de-un'a
pericolu unei crise, carea ar' rectificá, séu
chiaru provocá una intrevenire directa a Portei
si a poteriloru garante.

Cris'a constitutiunale d'in Cisleitan'a devine
d'in ce in ce mai acuta. Dupa ce parlamentul austriacu respinse projectul de lege privitoriu la
largirea autonomiei dietelor provinciale, ministrul presiedinte Hohenwarth astă de bine a de-
chiară, că guvernul este apelcatu a acordá atât
cehilloru câtu si celoru a-lalte popore nemultiu-
mite ale Austriei concessiunile ce le primi Galici'a.
Acésta declaratiune, neplacuta pangermanistiloru,
stirni in sinulu clubului asiè numitu alu amiciloru
constitutiunii ide'a unei adresse cătra monarculu,
cu a carei-a concepere sùt insarcinat dlu Herbst,
fostulu membru alu ministeriului lui Taaffe. A-
dress'a, prin carea se da votu de neincredere gu-
vernului, fù presintata monarculu prin ambii
presiedinti ai camerei representantiloru, Hopfen
si Vidulich, in 30. maiu a. c. Unele diuarie
pretindu a sci, că Majestatea Sa a desaprobatu
votulu de neincredere datu guvernului, accentuandu
de nou că voiesce a tiené strinsu la constitu-
tiune, si că doresce a incetá confusiunile interne
si a se restituí pacea pre cale constitutiunale.

Va sè dica, monarculu aproba programulu gu-
vernului d'a se impacá cu natiunalitatile, cari pâna a-
cum'a nu s'a impartesfu de binefacerile constitu-
tiunii. Ore omnipotentiunguri luă-voru si ei, in inter-
essulu loru propriu, initiativ'a d'a se impacá cu
natiunile puse sub egemonia loru? vomu vedé.

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedint'a de la 26. maiu, 1871.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedint'a la 9
ore a. m. D'in partea guvernului sunt de facia ministrii:
Ios. Szlávy, Vilh. Tóth si Teod. Pauler.

Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei pre-
cedinte, deputatii Ales. Csiky, Ladis. Gonda si Adamu Lázár
presinta mai multe petitioni, cari se treen la comisiunea pe-
tituaria.

Eduardu Horo adresea ministrului de culte si in-
structiune urmatori'a interpellatiune: considerandu, că dupa
art. de lege 53 d'in 1868 nime nu pota fi constrinsu a
serbă serbatorile altei confessiuni; considerandu, că in
multe locuri antistiente comunale sub amenintarea cu pedepsa
grele oprescu intrég'a poporatiune fără osebire de confes-
siune d'a lucru in serbatorile unei singure confessiuni; con-
siderandu, că acésta procedere arbitria collide nu numai
cu principiulu libertății religiunarie, ci si cu interesele
comerciului si ale economiei natiunale, oratorele intreba pre
ministrul de culte si instructiune publice: 1. daca are
cunoscientia despre asemenea ordinatiuni ale antinstielor
comunale, si, daca i sunt cunoscute astu-feliu de casuri,
2. voiesce dsa a dà valore principiului libertății religiunarie
si alu libertății comerciului?

Prețul de Prenumerat:		
Pre trei lune	3 fl. v. a.	
Pre siese lune	6 "	
Pre anul întreg	12 "	
Pentru România:		
prea. întreg 30 Fr. = 30 Lei n.		
" 6 lune 16 " = 16 "		
" 3 " 8 " = 8 "		
Pentru Insertioni:		
10 or. de linia, si 30 or. taxa tim- brare pentru fiecare publica- tione separată. In loculu deschis 20 or. de linia.		
Un exempliar costa 10 cr.		

Ignatiu Dietrich a auditu, că preste putienă
are sè se numesca unu jude la curia regescă, prin a carui
numire s'ar' vatemă statu judii de la tabl'a regescă, cătu
si cei de la tribunalulu supremu. Dreptu ace'a oratorele se
vede necessitatua a adressă guvernului urmator'a interpellatiune: 1. Este ore adeveratu, că la propunerea ministrului de justiția, aprobată de consiliulu ministerialu, incungiu-
randu-se assessorii tablei regesci si cu vatemarea membrilor curii supreme, are sè se numesca prin Majestatea Sa
de assessor la curtea supraemă unu barbatu, care n'a fostu
neci advocatu, neci jude, ci e si acum'a aplicatu in ministeriu numai că directore de cancelaria? 2. Daca e adeveratu, apoi cum si-pote justifică ministeriulu una astu-feliu de procedere? 3. Este ore ministeriulu apelcatu a retrage propunerea de denumire, séu chiaru si denumirea, daca acésta s'ar fi intemplat? 4. Ce garantia poate guvernul oferi intre asemenea impregiurări, că la numirile ce se acceptă pentru tribunale de prim'a instantia nu se voru intemplă astu-feliu de abusuri? 5. Voiescu toti membrii ministeriului a se obligă tierei in solidum cu tota averea loru
pentru daunele ce aru rezultă pentru poporatiune d'in astu-feliu de numiri nenimerite si d'in sentintele judecatorilor necapabili?

Adamu Lázár interpelze pre ministrii respectivi,
candu au de cugetu a-i respunde la interpellatiunile sale de
mai innainte?

Tote interpellatiunile se voru comunică ministerilor concerninti.

Daniilu Irányi presinta unu proiectu de resolutiune, conformu carui-a camer'a invita pre presedintele, a provoca presidiulu camerei magnatiloru, că acesti-a sè de-
libere odata projectul de lege despre abrogarea pedepsei corporale. Dupa una discutiune scurta, camer'a radica la valore de conclusu projectul de resolutiune d'in cestiune. Trecundu-se apoi la ordinea dilei se ceteștu a trei-a
ora si primescu definitiv proiectele de legi despre edifica-
re portului fiumanu, despre construirea liniei ferate laterale Altoschl - Neuschl, despre creditele suplementarie pentru drumurile de statu d'in Croati'a si Slavoni'a, pentru sustinerea porturilor d'in Croati'a si pentru districtul fiumanu. — Se tramitu camerei magnatiloru spre pertratare.

Urmează la ordinea dilei continuarea desbaterei a supr'a projectului de lege privitoriu la creditulu suplementariu de 140.000 fl. pre sém'a comissariului regescu in Ungari'a inferiora.

Nicolau Kiss este forte indestulit u cu activitatea comissariului regescu, d'in care causa votéza cu placere creditulu suplementariu.

Ernestu Simonyi si-esprime parerea de reu, că
discutiunea a supr'a acestui obiectu nu se urmaresce cu obiectivitatea receruta, si, respingandu insinuatinnile vor-
bitoriloru antecedinti, dechiară că nu acceptea projectul de lege d'in cestiune. Cum-că opusetiunea nu este contr'a institutului comissariului regescu, s'a arătat si prin ace'a,
că la alta ocasiune ea a votat fără observare spesele pentru comissariulu regescu, inse acum'a oratorelui i sunt cunoscute astu-feliu de abusuri cari nu-i concedu a vota creditulu suplementariu. Caus'a, că in Ungari'a s'a
imultită criminalistii, consiste in impregiurarea, că cu oca-
siunea incoronării si a nascerii arci-ducesei s'a amnestiatu
aprope la 1000 de criminalisti, cari era-si s'a apucatu de
vechi'a loru maiestria. Oratorele spune apoi, că unu comis-
sariu regescu a fostu necesariu, pentru a arătat si pre criminalistii amnestiați, acum'a inse comissariulu regescu si-a implinitu missiunea, prin urmare elu trebuie re-
chiamat. In fine oratorele cere, că ministrul internalor
se cerceze acuzațiile radicate contr'a comissariului regescu si sè dă desluciri in privint'a loru, căci pâna
candu nu se va intemplă acésta, oratorele nu va vota pro-
jectulu de lege.

V. Babesiu spune, că cunosc casuri, in cari comis-
sariulu regescu a torturat pre cei arestatii, si dechiară
că, pâna candu guvernul nu va dă desluciri suficiente in
privint'a acestor abnormități, nu va poté vota creditulu cerutu.

Col. Tisz a voteza projectul d'in cestiune cu ob-
servarea, că totu omulu, care vine la cunoștiu'a abu-
suriloru comissariului, sè le comunice numai decatul gu-
vernului, éra de la ministrul internalor ascepta, că se
cerceze plansorile si eventualminte sè pedepsesca pre cei
culpabili.

Cu acésta desbaterea generale este inchisata, si ca-
mer'a admitte projectul in generalu si apoi si in specialu
fără neci una modificatiune.

Urmăra raportulu comisiunii centrale despre modificatiunile facute de camer'a magnatilor la projectulu de lege despre regularea referintelor urbariale. Comisiunea propune, că camer'a să accepteze modificatiunile stilistice, era cele esentiale să le respinga.

Propunerile comisiunii centrale facute până la §-ulu 44 se primiseu nemodificate; era cu privire la modificatiunea magnatilor facuta la §-ulu 45, comisiunea centrală o primesce în principiu, însă o formulăza mai precis. Se acceptea.

Modificatiune mai esentiale s'a facutu cu privire la §. 82. Si anumitu, camer'a magnatilor s'a convinsu, că sub despusețiunile cuprinse în acestu paragrafu nu eadu numai dominiele Talmaci si Branu, ci si Salisce d'impreuna cu comunitățile apartienetoriei ei; mai departe că intre teritoriul acestu-a si intre scaunele sasesci esiste unu proces cu privire la relatiunile de dreptu si de posessiune, in care nu s'a adusu inca sentitia judecătoresca. Acum, pentru că prin retacerea dominiului Salisce să nu se pota considera de decisa in favorul unei partite una afacere neaplanata pre deplinu, camer'a magnatilor propune, că in paragrafulu acestu-a să se numesca si Saliscea.

Deputatulu Gustavu Kapp presinta unu projectu de resolutiune contr'a acestei modificatiuni, subscrisu de toti deputatii sassi.

Emericu Huszár si Adamu Lázár vorbescu contr'a projectului de resolutiune, era Eduardu Zsédenyi presinta unu projectu nou de resolutiune, totu in favorul sassiloru.

Col. György se dechiară contra projectelor prezintate, era bar. Fr. Fillenbaum si Mauritiu Brennerberg (ambii sassi) le apera.

In fine, submiendu-se la votu, camer'a admitte modificatiunea camerei magnatilor si respinge proiectele de resolutiune ale deputatilor Kapp si Zsédenyi.

Urmăra apoi raporturile comisiunii centrale privitorie la modificatiunile camerei magnatilor, facute la proiectele de legi despre stîrpirea marascinelor si despre comunele contractualiste. Propunerile comisiunii respective se primescu fără observatiune, si a nume: modificatiunile stilistice ale magnatilor se admittu, era cele principiale se respingu.

Siedint'a se inchiaia la 2 ore d. m.

Siedint'a de la 27. maiu 1871.

Presedintele Somssich deschide siedint'a la 10 ore a. m. Pre bancele ministeriali: Tóth si Szlávy. — Dupa verificarea procesului verbale alu siedintiei precedinte, bar. Lud. Simonyi presinta raportulu comisiunii centrale privitoriu la projectul de lege despre societățile pentru regularea fluvielor si despre politia fluvialor si a intarierelor contr'a esundărilor. — Se va tipari si distribui.

Eduardu Zsédenyi relateaza d'in partea comisiunii financiare in privint'a projectului de lege despre bulevardu pestanu si despre recuiriarea spesselor necessary. — Raportulu se va tipari si pune la orbinea dilei.

Raportorele comisiunii pentru esaminarea socoteleloru, Virgilii Szilágyi, presinta raportulu acestei comisiuni despre socotelele camerei de la prim'a augustu pâna la finea lui decembrie 1870. — Se va tipari si pune la ordinea dilei.

Trecundu-se apoi la ordinea dilei, se cetește a treia ora si primescu definitivu projectul de lege despre creditul suplementar pre sem'a comisariului regescu d'in Segedinu. — Se tramite camerei magnatilor spre pertratare, si cu acést'a presiedintele inchiaia siedint'a la 11 ore, urandu deputatilor serbatori fericite.

A p e l u

cătră toti Români și toti alii iubitori
de progresu

Unu poporu potă atât, pre cătu scie, fiindu-că sciint'a e potere.

Unu poporu e liberu numai pre cătu este de cultu, căci cultur'a e libertate.

Unu poporu este fericit u numai incătu e de luminat, fiindu-că calea adeveratei fericiri numai la lumin'a scientiei se vede.

Libertatea, fericirea si gloria sunt asié-dara fructe, cari numai in pomula scientiei cresc.

De aceea, dupa dîsa unui mare barbatu alu nostru: „Natiunea cea luminata abora la pamantul promisiuniei, unde curge lapte si miere, era cea intunecata remane inde-retru ratecindu si cadiendu pre cale.”

Sortea trista, in care a decadiutu si pre care a suferit' Natiunea romana in decursulu atâtoru seculi, datéza dela apunerea sorelui scientiei d'in orisonulu ei, si in mare parte ea va mai dură, pâna candu ne vomu reconstrui deplinu intregu edificiul culturei nostre natiunali.

Aici, la acést'a edificare are a se concentră, acum mai multu că ori candu, intrég'a activitate a natiuniei in totalu si particularu; aici avemu d'a conlueră cu totii in concordia fratiesca, cu energia si constantia, daca nu vremu a abdice dela dreptulu nostru: de a fi.

Cestiunea investimentului, că a primului factoru de

cultura, este asié-dara o cestiune de viétia pentru natiunea romana.

S'a lucratu ce e dreptu si la noi, mai vertosu in tempurile mai noue, cu neobosintia si cu multu zelu la infiintarea scoleloru. Dar' oper'a nu e inca nici pre departe completata. Ni trebuie inca multa, forte multa lumina, că să vedem bine calea, pre care singura potem scapă d'atate pericile, ce ne amenintia.

Unu poporu atât de numerosu, cum e alu nostru in imperiul austro-ungurescu, n'are inca nici una scola inalta. E' cu scolele noastre de pân' aci, „amuzidit puntea pâna la midiulocul riu lui.”

E deci timpulu supremu, de a cugetă cu tota seriositate si la institute mai inalte de cultura, intre cari o Academia de drepturi ne face trebuinta in prim'a linea.

Daca trebuint'a acést'a fu cunoscuta si sentita la noi si mai inainte; daca barbatii de incredere si mandatarii natiuniei romane au cerutu dela regim in mai multe randuri, la 1849, 1850 si 1851, pre langa alte institute mai inalte si deschiderea unei facultăți juridice romane: — atunci astă-di infiintarea ei nu se mai poate nici cum amenință fără de daune nereparabile pentru natiune; de atunci si pâna adi impregiurările, cari justifica trebuint'a si folosulu unui asemenei institutu — s'au insutit.

„Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu”, petrunsa fiindu de aceste adeveruri, in consientia missiunei sale d'a immultă tesaurulu intellectualu alu Romanilor, d'a promovă dupa potințele sale „cultur'a poporului romanu”, tienendu totu-o data comptu de opiniunea publica manifestata cu multa taria in obiectulu acestu-a si in dilele nostre: a imbracisatu si ea acea idea sublima, si a trecutu la discussiunea modului, cum să se faca inceputulu seriosu si regulatul pentru realizarea ei.

Pentru că asié dara „Academ'a romana” să nu mai romana o dorintia pia, ci să devina in curundu realitate, „Asociatiunea transilvana”, in adunarea sa generala tienuta in opidulu Naseudu, in dilele de 8—10. aug. 1870, la punctulu protocolului XVII. a luat cu unanimitate urmatorii a.

CONCLUSIUNE

d e s p r e m o d a l i t a t e a p r o c u r a r i i m i d i u l o c e l o r u n e c e s s a r i e s p r e i n f i i n t i a r e a s i s u s t i e n e r e a u n e i a c a d e m i e r o m a n e d e d r e p t u r i i n m o n a r c i a a u s t r o - u n g a r a .

§. 1.

Spre infiintarea si sustinerea academiei romane de drepturi se receru interesele dela o suma de siese sute de mii florini in moneta austriaca, a supr'a caror interes să se pota dispune pentru acestu institutu in fia-care anu fără de nici o impedire. Se recere deci inainte de tote unu capitalu de siese sute de mii florini in m. a., locati fructiferu si neatingiveru.

§. 2.

Sorgintile, d'in cari aru ave să esa sum'a receruta, sunt:

- a) contribuirea fia-carui romanu d'in Monarc'a austro-ungara;
- b) ajutoriulu statului;
- c) contribuirile ori-caroru altoru binefacatori.

§. 3.

Adunarea generala a „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu” va ave:

- a) a impune fia-carui romanu locitoriu in teritoriul ei obligamentulu moralu, de a contribui dupa poteri spre scopulu acestu-a;
- b) a rogă in cointiegere cu asociatiunea romana d'in Aradu, si impreuna cu acést'a, pre inaltul regimului pentru esoperarea unei sume potrivite d'in tesaurulu statului pre sem'a infiintandei si sustinendei academie;

c) a recuiri pre celelalte dôue associatiuni sorori d'in Aradu si Cernauti, că si dinsese să lucre asemenea la romanii d'in teritorie loru, apoi pre cea d'in urma, că si dinsa să cera ajutoriu spre scopulu acestu-a dela regim;

d) a emite unu apelu către toti iubitorii de progresu spiritualu d'in alte staturi, rogandu pre acesti-a, că să ne vina spre ajutoriu;

e) a impune Comitetului seu, că acelui-a nu numai să esecute tote aceste cu tota primitudinea, ci să si lucre dupa cum va aflu mai bine si mai coresponditoru scopului, d'in tote poterile atât nemediulocit, cătu si prin celelalte organe ale asociatiunei, intrebuintandu tote mediulocile iertate, spre procurarea capitalului recerutu.

§. 4.

Comitelulu Asociatiunei romane transilvane d'in Sibiu va ave de a primi banii daruiti si indreptati către dinisul său nemediulocit de către daruatori, său mediulocit prim organale celelalte ale asociatiunei, au prin comitetele numitelor associatiuni sorori; va ave de a-i cuită; de a-i trece si a-i face evidenti intr'unu registru separat; de a-i locă d'in luna in luna spre fructificare pre langa sigurantă a necessaria; de a publica d'in luna in luna sumele incurse d'impreuna cu numele daruatorilor, si, in fine, de a face

a retare despre totalitatea banilor incursi spre scopulu acestu-fia-care adunare generala a asociatiunei.

§. 5.

Dupa ce se va fi procuratu capitalulu de siese sute de mii florini m. a., se va aduce la cunoștința publicului acesta intemplare imbucuratoria prin comitetul asociatiunei transilvane, si numai de cătu se vor face pregatirile necesarie spre infiintarea si sustinerea academiei. Se vor pune adeca tote trei asociatiunile romane in cointiegere, si pre temeul acestui cointiegere, se va conchiamă una adunare generala d'in contribuitorii la unu locu anumit, in care se va luă obiectul acestu-a la desbatere, si prin majoritatea voturilor in o adunare constatoria d'in doue tertialități a contribuitorilor, se va fipsă tempulu, in care —, si se va alege locul, unde ar' fi de a se redică Academ'a romana, apoi totu asié se vor stabilii si regulele necesarie spre sustinerea ei. In casulu inse, candu nu s'ar' adună nece doue tertialități d'in contribuitorii, contribuitorii adunati voru fi indreptatiti a convocă una adunare estraordinaria, amintindu-se cu oca-siunea convocarei, că nou'a adunare va decide despre locu, ori d'in căti membri va consta.

§. 6.

Tote conclusele aduse in caus'a acést'a au de a se impartesi amintitelor dôue associatiuni sorori, cerendu-se parerea acelor-a despre ele."

Subsemnatul comiteru vine a-si implini prin apelul seu presentu sant'a detorintia, de a face antâiulu pasu pentu executarea conlusiunii de mai susu.

„Contribuirea fia-carui romanu d'in monarcia austro-ungara” este sorgintea, d'in care asociatiunea nostra crede, că va esf cu inlesnire capitalulu recerutu pentru fondarea si sustinerea Academiei.

Asta credintia a „Asociatiunei” deriva dela marea si adeveru, că natiunea, care cauta ajutoriu afara de sine si nu sente poterea aceea de viétia, că să-si creeze ea tote institutiunile necesarie: lipsita si neajutata va ramane in veci.

Să nu ne scusam cu lipsele noastre materiale. Chiaru aceste sunt astă-di unu motivu principalu, de a-si contribui fia-carele denariulu pentru redare institutelor de cultura. Procurarea averilor materiale depinde adi mai multu că ori-candu dela desvoltarea spirituala si dela cunoșintele individului. Apoi tocma institutu inalte, academiele sunt, cari prepara individualu pentru anumite specializări, cari asié-dara, intre alte folose ar' ave d'a immulti panea filioru nostri.

E timpulu supremu, că să ne interesăm de lucrul publicu, de causele nostre comune, nu numai cu sentiu, ci si cu fapt'a; e de lipsa să lucrăm cu totii pentru interesele nostre generali, daca voim să ne aperiștem interesele particulari. E o mare legatura intre aceste interese; patimindu unele, suferu celealte.

Respectul sustinenterii nostre, respectul onorei nostre inaintea presentului si viitorului ni impune, astă-di mai multu că ori candu, detori'a, d'a contribui pentru scopuri de cultura.

In casulu presentu, ori-cum para cifra de 600.000 fl., pentru o națiune de 3 milioane, ea este mica. Candu dorint'a „Asociatiunei” nostre, d'a contribui fia-care romanu, pre cătu lu ierta starea, s'ar' realiză literalmente, nu numai Academia de drepturi, ci amu potă infiintă in timpu scurtu tote institutele căte ni mai lipsesen.

O vointia generala, o resolutiune seriosa — si totul e facutu!

Abstragandu dela individualii cu stare mai buna, alu caror numeru — multiamita ceriului — nu este micu la națiunea nostra; abstragandu dela mecenatii, ce-i vomu gasi de siguru si cu astă oca-siune intre filii națiunei: 600.000 florini sunt abiè căte 1 florinu dela a 6. parte a națiunei, căte 2 florini numai dela a 10. parte a filioru națiunei, căte 100 florini numai dela 6000 individi.

Să pretiuim dela toti lucrul ori venitulu unei singure dile, si vomu gasi, că ori-cum, possedemu frumosa avutia naționala pentru ameliorarea stării nostre; vomu aflu, că sorgintea ce si-a alesu „Asociatiunea” nostra, este cea mai binecuvantata.

In convictiune asié dara, că necessitatea unei Academii de drepturi e sentita de toti Romanii si că spiritul de sacrificiu viéza inca la poporul nostru, subsemnatul Comitetu deschide prin acést'a collect'a preveduta la articolul 2. a), c) si 3. a) alu conclusului „Asociatiunei transilvane” reproodusu mai susu, si si-permitte a s'adresă cu tota incredere la bunul sentiu alu toturor Romanilor si alu altorui iubitori de progressu si a-i rogă, să concurga toti cu denariulu loru la palladiul culturei romane, la redare altarului Temidei, la infiintarea Academiei romane de drepturi.

Contribuirile se potu face la acestu Comitetu in Sibiu, cum si pre la tote organele nostre d'in afara si numele generosilor contribuitorilor se voru perpetua intr'unu registru anume, care se va conserva, că unu prețiosu monumentu pre sem'a posteritatii.

Generatiunile viitorie voru binecuvantă de siguru pre cei ce in timpuri grele au pusu bas'a edificiului neperitoriu alu culturei loru.

Cautandu deci la spiritulu celu desvoltatului alu timpului nostru si considerandu suprem'a necesitate a unui institutu superior, in care se invetiama a cunoase drepturile si deplinile nostre natiunale si patriotic: suntemu convinsi, a apelul nostru va afla resunetul dorit; ca fia-care barbatu alu natiunei va sprinji dupa putintele sale opera' cea salutifera; ca toti se voru angajia cu caldura a sece agentii ideei maretie, ce urmaresce "Asociatiunea" nostra si ca rezultatul contribuirilor va desmustra in cunadu lumiei, ca geniul poporului nostru vienza, ca natiunea nostra si intielege detori'a si missiunea si ca ea n'a abdisu, si elupta locul demn intre celealalte natiuni culte.

Fia!

Sibiu, in 11. maiu 1871.
Comitetul Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Iacobu Bologa, m. p.,
Vice-Presiedinte.
Ioane V. Rusu, m. p.,
Secretariu II.

Sibiu, 14 maiu.

Multumita staruintelor neobositului barbatu, ale co-pelui baronu Davidu Ursu de Margine, fostii granitari a regimentulu romanu I si vedu asta-di realizata o dorintia a loru si de mare folosu culturiei nostre preste totu. aprobarea "statutelor pentru representarea, inspectiunea, ministrarea si manipularea fondului scolasticu" alu numitoru granitari. In 8 ale curentei se tieni in Sibiu prim'a mare a representantiei generale, in care se citira si prima statutele dupa testul aprobariei cu modificariile, cari facusera d'in partea guvernului cu invoi'l'a deputatiunei imponentiate in asta privinta si cari modificari nu altereaza nimic'a scopulu prin cipalu alu granitariilor in privinta scolelorloru loru. S'au alesu apoi comitetul administrativ alu numitoru fondu scolasticu d'in personele urmatore: presedinte: br. Davidu Ursu de Margine; vice-presiedinte: capitanu Constantin Stezaru; asesori: maiorulu Ioane Iacu de Huniadu, capitanulu Basiliu Stanciu de Viste, secretariu finant. Ioane Tulbasiu, oficialulu Basiliu Ardeleanu, oficialulu de finant. Ioane Poparadu; de cassariu: casanu pens. Irimie Margineau; de controloru: capitalulu Ioane Bradu; de asesori suplenti: capitanulu Teodoru Mihailu, oficialulu Mihai Echimiu, locotenentulu in pensiune velu Streulea.

Cu privire la specialitatea scolaria s'au alesu de membri onorari ai comitetului d. protopresbiteru si directoru marialu Ioane Hanea, dd. protopopi si profesori Ioane Iasi Ioane Popescu, d. directoru scolaru Papiu si d. atatu Dr. Ioane Borcea.

D'in antai'a siedintia a comitetului afiamu, ca postulu secretariu s'a incredintatu dlui Visarionu Romanu.

Astfelui vedemu in comitetu intruniti barbati de zel, capacitate si de merite pre terenulu scolaru, dela cari natiunii nostri potu asteptam mari folose.

Domnedieu se incoroneze staruintele loru cu succesele mai bogate!

"Gaz. Trans."

VARIETATI.

** (Dlu I Basiliu Petri), profesorul la prepartida de statu in Dev'a. — Stremitur'a Marmathei, 17. iunie 1871. — Suntemu cu unu pasu mai aprope de scolarul maretie, spre care in prezinta tote poporele lumiei laseu. Lumin'a salutaria a culturiei natiunale a inceputu trabate si prin anghirile Marmathei, radiele ei benefacie incepura a petrunde si incaldu sinurile, cari pana in cipulu mai recinte pareau inghetate si amortite facia cu ce e natiunalu. Acum inse nu e comună romana in cipulu Marmathei, in carea se arete semne de progres si vicia natiunale. De aceea, elevii scoleloru nostre, secundu cu succesu imbucuratoriu "Abecedariulu", cu Dlu B. Petri a binevoitu a-i dona, vinu a se rogă de se binevoiesca a-i provede si cu unu "Legendaru", cu necessitate este acum atatu de tare sentita. — I.... invenitoriu."

** (Comerciulu de cereale alu Romaniei si portulu de la Sulin'a.) Prin repara portului de la Sulin'a, care este celu mai insemnatu din alu gureloru Dunarei, comerciul Romaniei a cascina unu avantajiu considerabilu si si-a luat unu sboru mare. Exportul de cereale d'in Roman'a a crescutu de regularea portului de la Sulin'a incoce cu 250 de perinte. In anulu 1865 s'au exportat 2.600.000, mesure (quarte) de bucate, in 1867 = 2,300.000, in 1868 exportul a urcat la 4,200.009 si in 1869 la 4,633.000 mesure (quarte) de preste 35 milione taleri.) Acestea-a e celu mai mare exportu de bucate ce se face si-a facetu in vre-un portu alu lumiei vecchie si noue; elu intrece portulu toturor porturilor germane de la lacul osticu, oalata computata, si, in anulu 1869, care de altintre se tieni de anii cei mai fructiferi ai Romaniei, reprezinta 22 millione de mertie austriace.

** (Inca una dovada magiaro-patriotica din partea eppulu Olteanu.) Foiele

magiare comunica, ca in 11. iunie a. c. se va tieni in Lugosiu consecrarea stindardului honvedilor d'in batalionu lugosianu. Consecrarea si cele-lalte ceremonie se voru indeplini prin eppulu Cianadului, Alessandru Bonatz, er' eppulu lugosianu, parintele Olteanu, va rosti catra fetiori unu discursu solemn in limb'a romana, si dupa aceea, totu Santifa Sa, va da unu prandiu serbatorescu. Parintele Olteanu vrde adeca se arete cu orice ocasiune stapanului sau Andrassy, care l'a investit cu insemele episcopesci, ca intr'adeveru nu s'a insielatu in alegere, si ca S. S. este resolutu si indemantaticu la tote si pentru tote.

* (Detori'a Angliei) la finea anului financiaru 1870—71. (31. martiu a. c.) fece 790,013.155 de pundi sterlingi; detori'a flotanta 6,091.000 pundi sterl.; prin urmare tota detori'a Marei-Britanie se urca la 796,104.155 pundi sterl., adeca mai mica cu 10,468.728 de pundi sterl., ca in 1. apr. 1868. Inainte cu siepte-spre-dieci ani, immediat dupa resbelulu d'in Crimea, detori'a Angliei se urca preste 808 millione de pundi sterl.

* (Ad vocatu nou.) D. Dr. Vasiliu Popu, concipistu la ministeriulu de justitia, a depusu censur'a de advocatu d'in legile comuni si cambiali cu succesu stralucit. I poftim succesi stralucit pre acesta cariera noua.

* (Femei Episopii) Unu clubu de femei parisiane, care si-tiun siedintiele sale in beseric'a de Baignolles, primi in dilele trecute cu multe aplause propozitiunea ca, precum oficerii gardei natiunale, asemenea si preotii in vizitoriu se fia alesi, si calitatea de preotu se nu mai remana unu privilegiu alu barbatilor; c etatieni si le trebue, totu asi de bine ca si c etatieni, se devina preot, si a nume episop. Se projecta numai decatuna petitiune catra commună, spre a casciga decretul acestor done reforme. D'in norocire ince comun'a este stersa d'in list'a vetiutorilor, si asi si dorintele sessului femeiescu devenira nesce simple pia desideria.

* (Dlu Ios. Vulcanu), redactorele "Familiei", tieni ieri, in 31. maiu d. m., discursulu seu de receptiune ca membru estraneu alu societati belestre magiare Kisfaludyane, unde fu alesu inca in lun'a lui ianuariu a. c. D'insulu vorbi innaintea unui publicu numerosu, romanu si magiaru, despre poesi'a poporala romana, cetindu totu-una-data si unele bucati traduse pre unguria cu succesu. Atatu discursulu, prelucratu cu multa atentie si studiu, catu si poesiele fure prime cu aplause d'in partea membrilor societati si a publicului. Salutamu pre dlu Redactore alu "Familiei" ca membru alu societati Kisfaludyane, ca-ci prin acestia i se deschis calea spre a face cunoscuta literatur'a romana antagonistilor nostri, cari pana acum au avutu idee de totu sinistre despre ea.

(Pentru fondu scolasticu.) D'in Bertanu (Transilv.) ni-se tramise inca la inceputulu lui Februarui, a. c. una corespondintia despre balulu ce se facuse in acel opidu in folosulu fondului scolasticu rom. Epistol'a resp. ratecise printre hartiele Red. si numai acum dederam preste dins'a. Reportulu nu mai pote fi de interesu, prin urmare publicam d'in elu ceea ce este lucru principalu, adeca resultatulu. Prin subscriptiuni s'au adunat 83 fl. 50 cr. v. a. d'in cari, scadiendu-se erogatiunile 31 fl. 50 cr., ramase pentru fondulu scol. sum'a de 52 fl. v. a. Ca unu ce curiosu estragemu d'in acea coresp. unu incidentu, ce merita a fi impartisit. Unul d'in preutii locului D. Iacobu P... au consiliat pre creditiosii sei ca se nu partecipe la balu, pentru ca balulu si-are originea de la "bal" si crestinilor nu li-se cuvine a se infaci la asi de ceva, ba teneretului a daruitu o mersu buna de vin pentru ca i-a datu ascultare, astfelu glasulu cuviosiei sale n'a fostu glasulu celui ce striga in pustia. Ca atat'a! sciintia filologica se nu remana ascunsa si ingropata, tragemu atentiu a societati academice rom. a supr'a acestui filologu. Pentru justificarea respectivilor, lasam se urmedie list'a contribuitorilor.

Mihailu Schuller si Dr. Thulner cate 2 fl.; Mihailu Saltzer, par. luth., Giovanni Mussiutti, geometru, Zacharia Tatarulu, N. Bozesianu, Ioanu Werner, Georgiu Zenu, N. Stuchireanu, Melchisedecu Florea, Petru Ciobanu, Dumitru Bozesianu, Fridericu Kessler, Ioanu Bozesianu, Iosifu Stuchireanu, Carolu Ungar, Martinu Pfleps, Andreiu Loreni, Iosifu Richter, Michaelu Krestel, Michael Werner, Mari'a Bozesianu, Nicolau Litchirie, Ioanu Buchholtzer, Ioanu Fleischer, Ioanu Campeanu, Theresi'a Roth, Franciscu Roth, Martinu Orendi, Ioanu Ditrich, W. Schlatner, M. Reich, Fridericu Pfleps, Frid. Kentz, Frid. Fleischer, Ioanu Kaspari, Michael Biltz, Carolu Klein, M. Saltzer, M. Maurer, Martin Graeff, Luca Kaspari, Zacharia Harboiu, locotenentele Schmidt, Ioanu Andreiu, Rudolf Roth, Ioanu Tabacariu, Fried. Maurer, Ios. Walisch, Martinu Binder, locotenentele Theil, Teodoru V. Bourza, toti cate 1 fl.; Vilhelmu Melas, 1 fl. 50 cr.; N. Morariu, notariu, Ales. Filipu, cancel., Adolfu Schinchel, Eduardu Pissel, Stachiu Andreiu, Ioanu Andreiu, Grig. Trifu, Ioanu Dorca, Marin'a Almasianu, Fried. Schuster, G. Buzder, Fried. Krestel, Ad. Bergleiter, Mariut'a Florea, Martinu Lang, Ioanu Hauzer, Nicolau Filipu, I. Weinrich, Mihailu Litsel, cate 50 cr.; — prin starint'a dlui I. Popa, advocatu in Mediasiu, au contribuitu urmatorii domni: Ioane Popescu, protopopu, T. Moldovanu Bucia, G. Crisanu, parou, A. Aaronu, parou, D. Romanu, cancel. Nicolau

Todoru, Achimu Luca, Elia Munteanu, docente, Teod. Crisanu, secret. onor., I. Popa, adv. prov., cate 1 fl.; de la mai multi 8 fl.; — sum'a totala ca mai susu.

Sciri electrice.

Versal'a, 27. maiu. (Adunarea natiunale) Deputatulu Portalis propune a se presenta unu proiectu de lege, dupa care petroleul se se trateze in asemenea modu, ca si pravulu (erb'a) de pusea. — Picard dechiara, ca generalii Douay si Vinoy au ocupat piati'a Bastille si suburbii St. Antoniu pana la Bariere du Troune, er' generalii Clinchant si L'Admirault au ocupat magazinele Reunis si alte locuri fortificate ale insurgentilor, si s'au asediato la pitorele Chaumontului. 60.000 de fetiori voru ocupat mane acesta pusetiune, acestu ultimu locu de refugiu alu celei mai oribile insurrezioni ce a existat vreodata. Despre incendie si obstatici nu scie nimic'a nou. Changarnier va da marti desluciri despre capitulatiunea Metz-ului.

Versal'a, 28. maiu. Insurgentii puscara ieri 64 de obstatici, intre cari si arci-episcopulu Parisului.

Sossy, 28. maiu, 2 ore d. m. (d'in sorginte germana) Scirea generalului Cissey relativa la scaparea arci-episcopului de Parisu — dorere este nefundata. Elu fu impuscatu d'impreuna cu alti 63, intre cari si presedintele curtierii de cassatiune, Bengeau. In carcerulu la Roquette se afla inca 169 obstatici, cari fure scapati prin trupple de Versal'a.

Brussell'a, 29. maiu. Biroulul postulu principalu d'in Parisu a inceputu de ieri era-si a functiună.

Vien'a, 30. maiu. Imperatulu a primitu pre presedintele camerei deputatilor, Hopfen, si pre vice-presedintele Vidulich, cari i immanuara adressa. Imperatulu a fostu forte seriosu; elu aproba politic'a guvernului si provocă camer'a deputatilor, a dă mana de ajutoriu la restituirea pacii interne. Responsulu oficialu la adressa se va publica numai in siedint'a plenaria de vineri.

Versal'a, 30. maiu. Unu decretu alu lui Thiers, de la 29. maiu, ordona desarmarea Parisului si desfiintieza gard'a natiunale d'in departamentulu Secuanei. — Una proclamatiune a lui Mac-Mahon catra locuitorii Parisului areta suprimarea definitiva a revolutiunei, dice, ca lupta este finita si i provoca a se reintorce la lucru, ordine si siguritate.

Cairo, 30. maiu. In portulu Saidu se continua fortificatiunile. La lini'a ferata spre Damiette se lucra cu totu adinsulu. Port'a este rezoluta se depuna pre chedivu si se prefaca Egipulu in una simpla provincia. Prospectele nu sunt pre linisitorie.

Brussell'a 30. maiu. Diurnalulu "Etoile belge" anuncia, ca Jules Favre si Picard ar fi demisiunatu. Unu decretu alu guvernului ordona, ca Victor Hugo, care prin una scrisore a compromis interesele tieri, se parasesca Belgiulu fara amenare.

Versal'a, 30. maiu. (Adunarea natiunale) Generalulu Trochu cere, ca propunerea relativa la esaminarea atitudinei guvernului pentru apera-re natiunale, se se ie in consideratiune. Elu areta causele nenorocirilor militari si dice, ca armata nu este vinovata, ci ea este numai victim'a celor vinovati. Tier'a intrega e culpabile, de ora ce se lasatu a se seduce de doue flagele: lucsulu anglesu si coruptiunea italiana. Adunarea voteaza a luat propunera in consideratiune. Dupa aceea Picard apera guvernulu de la 4. septembrie si dice: Urditorii de la 4. sept. sunt aceia, cari au voit resbelulu. Barbatii de la 4. sept. au aflat guvernul vacantu si nimenea nu avea curagiul se puna man'a pre acesta potere. Acei barbati n'au fostu dar usuratori. Picard inchiaia provocandu la concordia, spre a face Francia tare si libera.

Versal'a, 30. maiu. Despre schimbările ministeriale, respondite prin diurnale, nu se scie nimicu pozitivu, cu osebire despre schimbarea in

ministeriulu de esterne nice vorba nu pote sè fia. Intre insurgentii, cari s'au retrasu in fortulu Vincennes si s'au predatu pre vietia seu morte, se afla si 15 membri ai comunei.

P r a g 'a , 31. maiu. „Narodni Listy“ saluta discursulu d'in urma alu lui Hohenwart, d'cundu, ca este inceputulu ofensivei contr'a partitei constituionale. Hohenwart n'a facutu pana acum nimicu, n'a disolvatu nice senatulu imperialu, calea de acum a lui Hohenwart este alesa in sensulu sanctiunei pragmaticice, cu tote acestea inse nu trebue sè treca prin senatulu imperialu.

V a r s i o v i 'a , 31. maiu. „Ostsee Ztg.“ comunica, ca foiele rusesci critica concessiunile ce Hohenwart le-a datu polonilor. „Körs. Ztg.“ crede, ca numai ur'a contr'a rusilor face pre poloni austriaci buni.

C o n s t a n t i n o p o l e , 31. maiu. Sosirea chedivului aici este dubia. Port'a nu se pre' mordereza in pretensiunile sale. Se accepta una interventiune diplomatica anglo-austriaca. Port'a armeza de nou cu ostentatiune.

Burs'a de Vien'a de la 31. maiu, 1871.

5% metall.	59.30	Londra	124.15
Imprum. nat.	69.10	Argintu	122.25
Sorti d'in 1860	102.—	Galbenu	5.88
Act. de banca	793.—	Napoleond'or	9.87
Act. inst. cred.	282.70		

Locu deschisu.*)

Onorabila Redactiune !

In firm'a sperantia ca onorea atacata pre nedreptu totu-de-un'a va ave refugiu si aperare in diuariul ce redactati, vinu a ve rogá sè binevoiti a dà locu urmatoriului :

„Responsu la morbul socialu alu „Albinei“ Nr. 36.“ Dlu Babesiu, dupa-ce a esmisu pre Argus, secretariulu si uniculu seu investiacei intre tota tinerimea romana, si acestu Argus, pre langa concediu dela decanulu universitatii si pre langa ascurare de viptu gratuitu, capetatu prin influint'a dlu Babesiu, si-a petrecutu vacatiunea in sinodulu episcopal d'in Aradu, representandu „deslucirile si lamaririle“ dlu Babesiu, fara cari neci una adunare, neci una corporatiune romana nu pote fi, nu altu-cum, dupa ce dlu Argus cu natur'a de secretariu a informatu pre mesiterulu seu, ca subsemnatulu l'am atacatu intr'o societate privata pentru famos'a-i epistola, in carea si-creu scusele pentru ca nu participa la siedintiele sinodali, — in Nr. 36 alu „Albinei“ vine si sub rubrica : „Unu morbul socialu“ nu numai ca fara vr'unu dreptu mi-ataca onorea in modulu celu mai nedemnu, ci inca incerca total'a mea nimicire, provocandu pre toti omenii de omenia, ca sè nu sieda cu mine la o mesa, etc., cu unu cuventu : dlu Babesiu in facia publicului dela „Albina“ me dechiaru de unu omu de monstruositate morale si de multe alte epitete, esistente numai in vocabulariulu Dsale, redactatul d'in mocirl'a pa-siunilor.

Si tote aceste pentru ce, si sub ce pretestu ? Pentru ca subscrisulu in bereri'a „Bauer“ d'in Aradu m'am dechiaratu catra nesce domni despre dlu Borlea, ca e simbolulu ignorantiei, aplicandu-i totu-de-odata si teori'a lui Darwin despre originea omului. Si aceste le-am d'is u sub impresiunea justei mele amaritimi, pentru ca dlu Borlea facia de acus'a data contr'a fratelui meu s'a comportat in sinodu astu-feliu, catu pretindea suspensiunea acestui-a dela functiunea besericesca, fara ca acestu-a sè fi fostu asciutu, si totu in acel sinodu, unde dlu Borlea a facutu interpellatiune, — cum dice dlu Argus — fulminante, pentru ca dora consistoriul ar' fi procesu intr'altu casu fara incusitiune. Atat'a este totu peccatulu meu, neci mai multu, neci mai pucinu. Si dlu Babesiu sub acestu pretestu, scosu d'in birtu, ca si unu leu turbat si-o ocasiune a se svergoli in „Albin'a“ sa si a face incercari d'a me isolá de intrég'a societate umana, stigmatizandu-me in modulu celu mai fara crutiare si mai neespllicable, numindu-me mortu si caletoritu in strainetate, si dandu-mi o multime de epitete desonoratorie, ca si candu eu asiu fi editiunea potentiata a unui Erostratu.

Si dlu Babesiu nu e satisfacutu nel cu atat'a, ci d'in incidentulu acestu-a si-o ocasiune a atacat tota tenerimea, aruncandu-i in facia acus'a, ca nu stiméza pre ce i m'a betrani in lupte; cu unu cuventu, d'in acestu inci-

*) Pentru cele publicate sub rubrica acesta Redactiunea nu este respundietoria decat numai facia cu legile de presa. Red.

dentu constatéa esistenti'a unui morbu sociale, periculosu, dupa cum dice Dsa.

Inainte d'a respunde la atacurile dlu Babesiu, trebuie se spunu cau'sa, carea m'a opritu d'a me adresá cu acestu respunsu catra „Albina.“ Acésta cau'e dupla ; a) pentru ca am esperiatu, ca dlu Babesiu nu da locu aperarei altoru-a ; b) pentru ca subsemnatulu, vedindu brigantagiu dlu Babesiu d'a omori pre cine-va fara cau si sub masca altui-a, n'am pututu sè-mi facu violenti'a d'a stá de vorba cu unu astu-feliu de organu, lipsit de tota cuveninti'a, si care nu cunosc alta lege, decat numai glorificarea nevedutului si nesemntului geniu alu intregului Romanismu, a neobositului si neadormitului anteluptatoriu Babesiu, precum si alu tovaresiului seu celu mai nou in gloria a dlu Borlea !

Acum trecu la meritulu lucrului. Dlu Babesiu in esordiulu de „morbul socialu“ alu seu, ni spune, ca Dsa de cati-va ani este atacatu si calumniatu d'in multe parti, dara ca d'insului de tote aceste nu-i pasa. Cu ast'a n'am neci eu d'a face. Dara dice Dsa, ca nu poate fi nepasatoriu atunci, candu e vorba despre ce i mai luminati si mai solidi barbatii ai natiunei, cum e dlu Borlea, unu. La acésta n'am alta observare, decat ca dlu Babesiu prin astu-feliu de clasificare nu demuestra neci una capacitate d'a judecat.

Apoi vine si ni-spune faptulu necontestabile, ca Dsa inca a fostu june, dala dinsulu n'a sciutu numai la laudă, a onoră si a imită pre veterani, nu numai, ci dinsulu si dupa ce a mai adausu studie de 20 ani, candu face critica nu scie sè alega termini destulu de fini si modesti, d'ara noii, tenerii si netenerii de asta-di, cari aspiram la rol'a de conduceatori (?) nu scim decat a injurăcatu mai multu prececi mai betrani in lupte. La acésta lauda propria a dlu Babesiu n'am se dicu alta, decat ca Dsa, dupa cum sum informatu, in anulu 1861 a numitul pre vestitulu veteranu Murgu, la care se provoca acuma, de nebunu, si ca in tempulu candu fostu comite supremu alu comitatului Aradu, Georgiu Popa, era reprezentari la cancelari'a aulica, nimene nu intrigă contr'a lui, numai dlu Babesiu si strainii, si dlu Babesiu o facea acésta sub masca unui-a d'in secretarii sei, fiindu la dlu Babesiu principiu, ca acea lupta e mai nobile, candu dusmanul face ataculu pre sub ascunsu. Apoi cine nu scie deseles incercari de invrajirea altoru-a a dlu Babesiu prin tote locurile, pre unde a amblatu si pribegit, acelu-a nu cunosc neci decat istoria nostra. Ce se atinge de spresunile fine, usitate d'in partea dlu Babesiu, pentru demustrarea adeverului acestei assertiuni a Dsale, citezu numai vorbele : „barfele ordenarie, mintiuni gretiose, limba bruta si cruda, murdaria, prostia“, cari de buna séma numai in vocabulariulu Dsale sunt stigmatizate si batu-jocnrite de fine si modeste.

Cu relatiune la atacurile suferite de dlu Babesiu, lu intrebu, ca ore recunosc Dsa, ca romanii au si pre alti barbatii conduceatori, nu numai pre Dsa? Daca va recunosc acésta in sensu positivu, atunci, considerandu, ca neci unu altu barbatu mare alu nostru nu fi neci caluminat, neci atacatu, pana ce a remasu creditiosu credeului natiunale, cau'sa atacurilor si calumnielor alegative, ce le sufere, nu pote sè fi alocata altu unde-va, decat numai in comportarea Dsale, pentru ca de feliu n'asiu pote dice, ca natura omului sufera calumni'a si ataculu d'in predilectiune si fara cau, ei aceste trebuescu escitate prin vr'o causa esteriora. Acum, luandu in consideratiune netolerantia dlu Babesiu facia de alte pareri; considerandu esclusivitatea Dsale intru a nesui d'a fi singurulu savante manutitoriu alu societatii romane; considerandu intrigele folosite contr'a altui-a, care cugeta a folosi societatii romane dupa alte principii si cu alta procedura; considerandu actualul constatabile d'in acte, ca Dsa tiene tota lumea de prosta, ea fara dinsulu nu se pote intempla nemicu bunu; ca Dsa se amesteca in cause publice si private, chiamatu si nechiamatu; ca contra legilor parlamentarie tiene mandate totu intr'unulu si acelu-a-si tempu la d'oue sinode, ca facia de unu d'in aceste sinode vorbesce in harti'a sa intr'unu modu atatu de necuvenintiosu si arongante, catu cine o va cetei, va trebui sè conchida, ca bieta corporatiune fara Dsa nu va poté ispravfi nemicu; in fine, considerandu saltulu mortale alu dlu B. in cestiunea pensiunarei honvedilor, prin carele a dovedit, ca Dsa ar' cunosc tergul si pre cont'a principiului celui mai sacru : intrebu, este vr'o mirare, daca Dsa este atacatu si urit criticat?

Apoi modestia dlu B. atatu este degia de dificultata, catu sum convinsu, ca acésta neci prietenii sei eei mai buni nu i-o voru admite.

Deci unu omu, ca dlu Babesiu, plinu plinutiu de scandamentele cele mai urtiose, are dreptu sè me sterga pre mine d'inte cei vii, pentru ca amu d'is d'oue cuvinte, nu pre magulitórie despre unu amicu alu seu ?

Dara dlu Babesiu si in privint'a acésta este atatu de malitosu, catu, in locu d'a pane in vederea publicului cuvantelor, ce intru adeveru le-am expresu, si astu-feliu a areta starea adeverata a lucrului, spune numai in generale, ca am pronunciatu cele mai injurióse, nedemne si ordenarie

batu-jocure si ca atacurile mele sunt atatu de ordenarie brutale, catu ferésca Domnediu ! Daca dlu Babesiu a vo seéra judecat'a publicului asupra mea, pentru ce n'a espusu peccatulu meu asiè pre cum l'am comis ? Pentru de buna séma publiculu vediendu faptulu intregu, i-ar risu in facia dlu Babesiu ! Pentru ca cetezu a afirmé, omu cu minte sanetosa nu se va afia, care d'in d'oue vorbe de-si repetite, esprese cu trancuitate si cu relatiune la cau speciale, sè enuncie contra mea sententia publica atunci, candu cu tota superbia potu sè marturescu, ca patu contra natiunei mele neci candu n'am comis, nu atunci, candu eram tentat sè me ieu dupa carier dlu B !

„Albina“ ce se numesce diuariu politicu natiunale, are ea cu vorbele de prin cărcime, privitorie numai la omu si nu la natiune ?

Ce vei dice Dle B ! daca te afidu d'in acte, ca acu contra fratelui meu atatu este de neadeverata, catu du principie sanetose de dreptu, neci o potintia nu este d'a condemnatu.

Si apoi se n'am eu dreptu a me inversiună atunci candu unu omu amblatu d'atate ori prin parlamente, simplulu motivu ca la acus'a ace'a a fostu subscrisu si ruda de-aprove a lui, cérca a laua panca d'in gur'a unei milie intrege ? Dle B. aibi bunetate si desbate procedur dlu Borlea si daca ace'a se va afia corecta, atunci voi recunosc ca am comis eroare, candu m'am dechiarat de pre dlu Borlea asiè, dara neci atunci nu-ti voi d'dreptu d'a me eliminá d'in societate !

Dara, catu de slaba este judecat'a dlu Babesiu, vede si d'in ace'a, ca se provoca la unu arbitru comun facia de vatematori. Ei bine, dle Babesiu, trebuie se scri ca neci unu arbitru comunu nu me va eschide pentru acu ca am d'isu despre cine-va, ca e simbolulu ignorantiei, pentru ca acestu cuventu nu taia in onore. Acésta trebuie o sci Dta si ca fostu judecatoriu, ca-ci la d'in contra, dieu nimene nu va fi paratu a privi de martiriu amoverea Dta de la postulu judecatorescu !

Dlu Babesiu aplica principiele juridice numai acolo unde n'au locu. Avume, amintindu, ca eu am devenitu ale prin influența sa ni da se scimu, ca dinsulu si in cai politice si natiunali profesza principiu : „do ut des, facit facias“, ce cu buna séma nu i serva spre reputatiun. Alt-cum daca dlu B. afla, ca in calitatile aceste nu ma comportatu bine, placă atace-me si indrepte-me, dara ono-mi-o lase neatinsa, pentru ca eu in privint'a acésta sum asiè de elasticu, ca si unu certu soiu de poporul...

Virtutea d'a se domină pre sine insu-si, este un'a cele mai grele. Acum dle Babesiu, cum si pre ce te vei pofti Dta dela unu june de 26 ani se se pota puru domină, candu Dta omu betranu neci pana in diu'a asta-di n'ai ajunsu neci la elementele acestei virtuti !

Numai un'a mai am sè dice. Dlu Babesiu nu fere critica; Dsa ar' impune lumei intrege sè cunosceti bine totu ce dice elu, la d'in contra ai d'a te supune verdictului de ingratu si necioplitu, nu numai, dara te n'pomeni odata, ca conduceatori nostri cei mari si infalibili cari nu se sfiescu a se laudă ca au indurata multe neplaci si lupte, punu alternativ'a, ca „séu pre noi séu pre ei (princepe conduceatori). Ce va se dice acésta decat o miniera copilarésca, ori babésca, ca-ci ambele aceste specie de omeni asie te infira, daca nu le faci ce-va pre vor Dieu curiosa intimidare d'in partea unui conduceatoriu mai luminatu, candu singuru recunosc indirecte necapabilitatea sa d'a conduce cau'nate natiunale pre lunga critica une-ori si pre langa infruntare nedrepta; precum vede, dlu Babesiu nu atribue unui conduceatoriu si virtute abnegatiunei, ci mai multu slabitiunea capriciului si a corariei. Fia-i de bine.

Acum lume romana, daca voiesci ca dlu Babesiu mai remana in fruntea caiselor natiunali, pune-te si smatiszeze, ba omora pre toti cei ce ceteza a critica atacă, ca-ci la d'in contra dlu se duce. O ce frumăgloria a fi celu mai mare preste cadavrele cadiute victime capriciului si nesatiului ! Apoi se se mai mire cine-va inclinatiunea unor monaci catra despotismu, candu de acestu atributu neci unu democrat mare nu pot se fia !

Lasu la o parte cestiunea, ca ce nobletia de inițiativa vede a ave dlu Babesiu, candu apeléza la bietii romani se proscria si sugrumate moralmente, si astu-feliu se nimicésca si esistinti'a materiale, fiindu eschisi d'in societatea intreaga !

O ! Dle Babesiu ! multe stabitiuni mai ai ! si tote aceste provenite d'in deliriu d'a fi unicu si celu mai mare intre cei mai mici; dar' nu bagi de séma, ca ori cine, care si cetindu articolul dtale, va eschiamá asiè : Ce e dreptu dlu Babesiu n'a caleitorit u neci in strinestate, neci nu e mortu, dar acu buna séma e morbosu !

Aradu, in 20. maiu 1871.

Ios. Popoviciu, m.p.

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMAN